GENERALINIO ADVOKATO
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA IŠVADA,
pateikta 2022 m. liepos 7 d.[1]

Byla C-296/21

A

(*Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas, Suomija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Šaunamųjų ginklų įsigijimas ir laikymas – Deaktyvuotų šaunamųjų ginklų perdavimas Sąjungoje – Direktyva 91/477/EEB – Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2403 – 7 straipsnio 2 dalis – Tarpusavio pripažinimas – 3 straipsnio 1 dalis – Valstybių narių paskirtas tikrinantysis subjektas – 3 straipsnio 3 dalis – Tikrinantysis subjektas, neįtrauktas į Komisijos paskelbtą valstybių narių tikrinančiųjų subjektų sąrašą“

1. Direktyvoje 91/477/EEB[2], iš dalies pakeistoje Direktyva 2008/51/EB[3], be kitų Sąjungos teisės aktų leidėjui rūpimų klausimų, siekiama reglamentuoti šaunamųjų ginklų deaktyvavimo tvarką.

2. Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/2403[4] siekiama užtikrinti, kad deaktyvuoti šaunamieji ginklai būtų visiškai netinkami naudoti, kaip rekomenduojama Direktyvoje 2008/51. Šiuo tikslu reglamente reikalaujama, kad kompetentinga institucija patikrintų, ar ginklai buvo deaktyvuoti pagal tam tikras technines specifikacijas (nustatytas jo I priede), ir išduotų ginklo savininkui tai patvirtinantį sertifikatą.

3. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės abejoja dėl dviejų dalykų, susijusių su Direktyvos 91/477 ir Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 aiškinimu:

– pirma, jis nori sužinoti, ar privatinės teisės reglamentuojamas subjektas, įsteigtas kaip ribotos atsakomybės bendrovė, turi teisę veikti kaip „tikrinantysis subjektas“ ir išduoti deaktyvacijos sertifikatą,

[1] Originalo kalba: ispanų.

[2] 1991 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (OL L 256, 1991, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 11 t., p. 3). Ji panaikinta 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/555 dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (OL L 115, 2021, p. 1).

[3] 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (OL L 179, 2008, p. 5). Jei nenurodyta kitaip, šioje išvadoje nuorodos į Direktyvą 91/477 yra nuorodos į versiją su pakeitimais, padarytais Direktyva 2008/51.

[4] 2015 m. gruodžio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas, kuriuo nustatomos bendrosios deaktyvacijos standartų ir metodų gairės siekiant užtikrinti, kad deaktyvuoti šaunamieji ginklai būtų visiškai netinkami naudoti (OL L 333, 2015, p. 62).

– antra, jis klausia, ar valstybė narė kitoje valstybėje narėje išduotus ginklų deaktyvacijos sertifikatus gali pripažinti tik tuo atveju, jei Komisija yra įtraukusi juos išdavusį subjektą į Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalyje numatytą sąrašą.

I. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Direktyva 91/477

4. 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šioje direktyvoje „šaunamasis ginklas“ reiškia bet kurį nešiojamą vamzdinį šaunamąjį ginklą, kuris yra sukonstruotas arba gali būti perdirbtas taip, kad degiojo propelento varomąja jėga iš jo paleidžiamas užtaisas, kulka ar sviedinys, išskyrus atvejus, kai tokiam ginklui taikoma išimtis dėl I priedo III dalyje nurodytos priežasties. Šaunamųjų ginklų klasifikacija pateikta I priedo II dalyje.

Pagal šią direktyvą, laikoma, kad daiktas gali būti perdirbtas taip, kad degiojo propelento varomąja jėga iš jo gali būti paleistas užtaisas, kulka ar sviedinys, jei šis daiktas:

– turi šaunamojo ginklo išvaizdą, ir

– dėl jo konstrukcijos arba medžiagos, iš kurios jis pagamintas, gali būti taip perdirbtas.

1a. Šioje direktyvoje „dalis“ – bet kuri dalis ar atsarginė dalis, specialiai sukurta šaunamajam ginklui ir būtina tam, kad jis veiktų, įskaitant vamzdį, rėmą arba uoksą, šliaužiklį arba cilindrą, spyną arba užraktą ir bet kokį įtaisą, sukurtą ar pritaikytą garsui mažinti šaunant.

1b. Šioje direktyvoje „svarbi sudedamoji dalis“ – šaunamojo ginklo užrakto mechanizmas, šovinio lizdas ir vamzdis, kurių kiekvienas atskirai yra priskiriami [prie] t[os] šaunamųjų ginklų, į kuriuos jie įmontuoti arba numatyti įmontuoti, kategorij[os].

<…>“

5. 4 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuris šaunamasis ginklas ar svarbi sudedamoji jo dalis, rasti jų teritorijoje, būtų arba pažymėti ir užregistruoti pagal šią direktyvą, arba [deaktyvuoti].

<…>“

6. 3 skyriaus „Ginklų judėjimo Bendrijoje formalumai“ 14 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės priima reikiamas nuostatas, draudžiančias perduoti į jų teritoriją:

– šaunamąjį ginklą, išskyrus 11 ir 12 straipsniuose numatytus atvejus ir jei yra laikomasi šiuose straipsniuose nustatytų reikalavimų,

<…>“

7. I priede numatyta:

„<…>

III. Šiame priede daiktai, kurie atitinka „šaunamojo ginklo“ apibrėžimą, neturi būti laikomi tą apibrėžimą atitinkančiais, jeigu jie:

a) yra visam laikui padaromi netinkamais naudoti juos deaktyvavus, užtikrinant, kad visos šaunamojo ginklo svarbios sudedamosios dalys [būtų] galutinai pakeistos taip, kad neįmanoma jų panaudoti ir išimti, pakeisti kitomis ar pakeisti jų savybes taip, kad būtų galima šaunamajam ginklui vėl kokiu nors būdu grąžinti jo veiksmingumą;

<…>

Valstybės narės priima nuostatas, kad kompetentingos institucijos tikrintų a punkte nustatytas [deaktyvavimo] priemones, siekdamos užtikrinti, kad padaryti šaunamojo ginklo pakeitimai paverstų jį galutinai nebenaudojamu. Valstybės narės numato, kad po tokio patikrinimo būtų išduotas sertifikatas ar kitas dokumentas, liudijantis, kad šaunamasis ginklas yra [deaktyvuotas], arba kad ant šaunamojo ginklo būtų įtvirtintas aiškiai matomas tai įrodantis ženklas. Komisija, vadovaudamasi šios direktyvos 13a straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, siekdama užtikrinti, kad [deaktyvuoti] šaunamieji ginklai būtų galutinai nebenaudotini, nustato bendras [deaktyvavimo] standartų ir technologijų gaires.

<…>“

2. Įgyvendinimo reglamentas 2015/2403

8. 2 straipsnyje „Deaktyvuoti šaunamuosius ginklus įgalioti asmenys ir subjektai“ nustatyta:

„Ginklų deaktyvavimą vykdo viešieji ar privatieji asmenys [subjektai] arba nacionalin[ės] teisės aktais tą daryti įgalioti asmenys.“

9. 3 straipsnyje „Šaunamųjų ginklų deaktyvavimo tikrinimas ir sertifikavimas“ nurodyta:

„1. Valstybės narės paskiria kompetentingą valdžios instituciją, kad ji tikrintų, ar šaunamasis ginklas deaktyvuojamas laikantis I priede pateiktų techninių specifikacijų (toliau – tikrinantysis subjektas).

2. Jeigu tikrinančiajam subjektui taip pat leidžiama deaktyvuoti šaunamuosius ginklus, valstybės narės užtikrina, kad minėtos funkcijos būtų aiškiai atskirtos nuo šio subjekto viduje jas atliekančių asmenų funkcijų.

3. Komisija savo interneto svetainėje skelbia valstybių narių paskirtų tikrinančiųjų subjektų sąrašą, įskaitant išsamią informaciją apie tikrinantįjį subjektą ir jo simbolį, taip pat kontaktinę informaciją.

4. Kai šaunamasis ginklas deaktyvuojamas laikantis I priede pateiktų techninių specifikacijų, tikrinantysis subjektas išduoda šaunamojo ginklo savininkui III priede pateikto pavyzdžio

deaktyvacijos sertifikatą. Visa informacija deaktyvacijos sertifikate pateikiama valstybės narės, kurioje buvo išduotas deaktyvacijos sertifikatas, kalba ir anglų kalba.

<…>“

10. 7 straipsnyje „Deaktyvuotų šaunamųjų ginklų vežimas Sąjungos viduje“ numatyta:

„1. Deaktyvuoti šaunamieji ginklai gali būti įvežti į kitą valstybę narę tik jeigu jie pažymėti bendru unikaliu žymeniu ir prie jų pridėtas deaktyvacijos sertifikatas, kaip nustatyta šiame reglamente.

2. Valstybės narės pripažįsta kitoje valstybėje narėje išduotą deaktyvacijos sertifikatą, jeigu jis atitinka šiame reglamente nustatytus reikalavimus. Tačiau pagal 6 straipsnį papildomas priemones ėmusios taikyti valstybės narės gali reikalauti pateikti įrodymus, kad į jų teritorijas įvežtiems deaktyvuotiems šaunamiesiems ginklams buvo taikomos minėtos papildomos priemonės.“

11. 8 straipsnyje „Pranešimo reikalavimai“ nustatyta:

„Valstybės narės praneša Komisijai apie priimtas bet kokias šio reglamento taikymo srities priemones <…>“

12. I priede „Šaunamųjų ginklų deaktyvavimo techninės specifikacijos“ deaktyvacijos operacijos, atliekamos tam, kad šaunamieji ginklai būtų padaryti visiškai netinkamais naudoti, aprašomos trijose lentelėse:

– I lentelėje išvardijami įvairūs šaunamųjų ginklų tipai,

– II lentelėje aprašomos operacijos, kurios turi būti atliktos tam, kad visos pagrindinės šaunamojo ginklo dalys būtų padarytos visiškai netinkamomis naudoti,

– III lentelėje konkrečios operacijos nustatytos pagal pagrindines kiekvieno tipo šaunamojo ginklo sudedamąsias dalis.

13. III priede yra pateiktas „Deaktyvuotų šaunamųjų ginklų sertifikato pavyzdys“.

B. Suomijos teisė. Ampuma-aselaki (1/1998)[5]

14. 112a straipsnyje „Deaktyvuotų šaunamųjų ginklų perdavimas ir importas į Suomiją“ nustatyta:

„Asmuo, kuris į Suomiją įveža ar importuoja deaktyvuotą šaunamąjį ginklą, privalo per 30 dienų nuo jo įvežimo ar importo pateikti šaunamąjį ginklą policijos tarnybai arba policijos direkcijai patikrinti.“

15. 91 straipsnyje numatyta:

„Jeigu verslo liudijimas ginklų sektoriuje arba leidimas, kuriuo suteikiama teisė laikyti ginklus asmeniniam naudojimui, pripažįstamas negaliojančiu arba panaikinamas, policija turi priimti

[5] Šaunamųjų ginklų įstatymas Nr. 1/1998.

sprendimą dėl šaunamųjų ginklų, jų dalių, šovinių ir ypač pavojingų šaudmenų konfiskavimo, jeigu jie dar nebuvo perduoti tinkamo leidimo turėtojui.

Policija taip pat turi priimti sprendimą konfiskuoti tuo atveju, jei neteisėtai laikomų šaunamųjų ginklų ar jų dalių, neteisėtai laikomų šovinių arba ypač pavojingų šaudmenų savininkas savo iniciatyva įregistruoja daiktą policijoje ir perleidžia jai jo saugojimą. <…>“

16. 112b straipsnio „Šaunamųjų ginklų deaktyvacija“ 2 dalyje nurodyta:

„Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 įtvirtintos nuostatos dėl asmenų ir subjektų, kuriems suteiktas leidimas deaktyvuoti šaunamuosius ginklus, dėl šaunamųjų ginklų deaktyvacijos techninių specifikacijų, šaunamųjų ginklų žymėjimo, tikrinimo ir patvirtinimo, pagalbos prašymų deaktyvuoti šaunamąjį ginklą, taip pat papildomų deaktyvacijos priemonių ir deaktyvuotų šaunamųjų ginklų perdavimo Europos Sąjungoje.“

II. Faktinės aplinkybės, byla ir prejudiciniai klausimai

17. 2017 m. spalio 17 d. A, vykdantis specializuotą profesinę veiklą – prekybą istoriniais kariniais kolekciniais gaminiais, Austrijoje įsigijo tris šturmo šautuvus, kurie pagal 2017 m. spalio 9 d. bendrovės B jiems išduotus sertifikatus buvo deaktyvuoti.

18. Austrijos institucijos yra pripažinusios bendrovę B tikrinančiuoju subjektu, kaip tai suprantama pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnį, nors šio straipsnio 3 dalyje nurodytame sąraše tos bendrovės pavadinimo nėra.

19. 2017 m. spalio 17 d. A pervežė šturmo šautuvus į Suomiją ir 2017 m. spalio 24 d. pagal Šaunamųjų ginklų įstatymo 112a straipsnį pateikė juos Helsinkio policijai kartu su atitinkamais deaktyvacijos sertifikatais [6].

20. 2018 m. vasario 15 d. Helsinkio policija priėmė Sprendimą Nr. 2018/8575, jame pripažino, kad šturmo šautuvų deaktyvacija neatitinka Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 I priede nustatytų techninių reikalavimų. Ji manė, kad ginklų deaktyvacijos operacijos turėjo trūkumų [7].

21. Helsinkio policija nusprendė, kad šturmo šautuvai turi būti laikomi ginklais, kuriems reikalingas leidimas, kaip tai suprantama pagal Šaunamųjų ginklų įstatymą. Kadangi A neturėjo jokio leidimo laikyti šiuos ginklus, buvo nurodyta juos konfiskuoti.

22. A apskundė šį sprendimą *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas, Suomija) ir nurodė, kad:

– Suomijos policija neturėjo kompetencijos tikrinti ginklų deaktyvacijos,

[6] Minėtos institucijos prašymu 2017 m. lapkričio 23 d. jis juos pateikė dar kartą.

[7] Buvo nustatyta, kad deaktyvacijos darbai turėjo šių trūkumų: 1) ginklai ir fiksavimo mechanizmai nebuvo apsaugoti nuo išsiardymo; 2) ginklų gaiduko mechanizmas nebuvo privirintas prie rėmo; nors gaidukas buvo privirintas prie paleidimo svirties, tai neapsaugo nuo gaiduko judėjimo ir nuo gaiduko mechanizmo dalių pašalinimo iš ginklo; 3) ginklų vamzdžiuose buvo išfrezuotos tik penkios viso vamzdžio skersmens dydžio kiaurymės, o ne šešios Įgyvendinimo reglamente (ES) 2015/2403 reikalaujamos kiaurymės; 4) buvo atlikti MIG suvirinimai, kuriems naudojamas paprastas plienas, o ne minėtame reglamente reikalaujami TIG suvirinimai, kuriems naudojamas nerūdijantis plienas (jo tipas – ER 316L).

– pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 7 straipsnio 2 dalį policija turėjo pripažinti Austrijos paskirto tikrinančiojo subjekto, t. y. bendrovės B, išduotą deaktyvacijos sertifikatą,

– pateikti įrodymai patvirtino, jog ginklų deaktyvacija atitinka Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 I priede nurodytas technines specifikacijas.

23. Ir Helsinkio policija, ir *Poliisihallitus* (Policijos direkcija) pateikė pastabas dėl šio skundo; jos tvirtino, kad ginklai negali būti laikomi deaktyvuotais, nes:

– jie deaktyvuoti netinkamai,

– bendrovė B nebuvo institucija, kaip tai suprantama pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 dalį, ir nebuvo įtraukta į šio reglamento 3 straipsnio 3 dalyje minimą Komisijos sąrašą,

– sąraše konstatuota tik tai, kad Austrija tikrinančiuoju subjektu paskyrė Austrijos vidaus reikalų ministeriją.

24. A pateikė pastabas į atsiliepimus ir prie jų pridėjo susirašinėjimą su Austrijos gynybos ir sporto ministerija; tame susirašinėjime ministerija patvirtino, kad bendrovė B yra Austrijos paskirtas tikrinantysis subjektas, kaip apibrėžta Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 dalyje. A taip pat nurodė, kad iš viso Austrija paskyrė 16 tikrinančiųjų subjektų [8].

25. 2019 m. birželio 26 d. sprendimu *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) atmetė A skundą nusprendęs, kad:

– bendrovė B Komisijos interneto svetainėje nebuvo nurodyta kaip Austrijos tikrinantysis subjektas. Taigi deaktyvacijos sertifikatai neatitiko Įgyvendinimo reglamento 2015/2403,

– importuoti ginklai neatitiko Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 numatytų techninių deaktyvacijos specifikacijų.

26. A pateikė *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas, Suomija) apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo ir prašė panaikinti jį ir Helsinkio policijos sprendimą [9].

[8] Priedo 3 ir 4 dokumentai, pateikti kartu su A rašytinėmis pastabomis.

[9] Grįsdamas savo reikalavimus A pateikė 2020 m. kovo 11 d. Austrijos vidaus reikalų ministerijos elektroninį laišką, kuriame nurodyta, kad pagal Austrijos teisės aktus Austrijos gynybos ministerija leido tam tikriems specialistams tikrinti kariniais laikomų šaunamųjų ginklų deaktyvaciją ir Austrijos vidaus reikalų ministerijos nustatytų civilinės paskirties šaunamųjų ginklų deaktyvaciją.

27. Helsinkio policija ir *Poliisihallitus* (Policijos direkcija) prieštaravo apeliaciniam skundui ir pabrėžė, kad reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą; *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas) tam pritarė ir kreipėsi į Teisingumo Teismą su tokiais klausimais:

„Kiek tai susiję su deaktyvuotų šaunamųjų ginklų perdavimu Sąjungoje, atsižvelgiant į Direktyvos 91/477/EEB <…> nuostatas ir Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 <…> sąlygas, visų pirma įtvirtintas šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje:

a) ar deaktyvacijos sertifikatą išdavęs valstybės narės nacionalinės institucijos patvirtintas tikrinantysis subjektas gali būti laikomas tikrinančiuoju subjektu, kaip apibrėžta Direktyvoje 91/477/EEB ir Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 ir 7 straipsniuose, net jeigu jis neįtrauktas į Komisijos pagal 3 straipsnio 3 dalį skelbiamą sąrašą, jei kelios šios valstybės narės valdžios institucijos ginklų vežėjui pranešė, kad sertifikatą išdavęs tikrinantysis subjektas, veikiantis kaip ribotos atsakomybės akcinė bendrovė, turi teisę tai daryti pagal šį reglamentą; ir

b) ar apie valstybės narės paskirtą tikrinantįjį subjektą, atsakingą už ginklų deaktyvavimo tikrinimą, užuot jį įtraukus į Komisijos interneto svetainėje pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalį skelbiamą sąrašą, gali būti pateikiamas kitas, iš nacionalinės institucijos gautas įrodymas, kad šio tikrinančiojo subjekto išduotas deaktyvacijos sertifikatas atitinka reglamente įtvirtintus reikalavimus taip, kad viena valstybė narė turi pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą deaktyvacijos sertifikatą pagal to paties reglamento 7 straipsnio 2 dalį?“

III. Procesas Teisingumo Teisme

28. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teisme užregistruotas 2021 m. gegužės 7 d.

29. Rašytines pastabas pateikė A, *Poliisihallitus* (Policijos direkcija), Suomijos vyriausybė ir Europos Komisija; jų atstovai dalyvavo 2022 m. gegužės 18 d. surengtame teismo posėdyje.

30. Austrijos vyriausybė į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus atsakė raštu.

IV. Vertinimas

A. Pirminės pastabos

31. Sąvoka „deaktyvuotas ginklas“ teisės aktuose buvo daug kartų keista:

– reglamentuojant šaunamųjų ginklų deaktyvavimą, pirminės redakcijos Direktyvos 91/477 I priedo III dalyje buvo tik nurodyta nacionalinė teisė,

– Direktyva 2008/51 buvo iš dalies pakeistas Direktyvos 91/477 4 straipsnis, pagal kurį valstybės narės privalo užtikrinti, kad „bet kuris šaunamasis ginklas ar svarbi sudedamoji jo dalis, rasti jų teritorijoje, būtų arba pažymėti ir užregistruoti pagal šią direktyvą, arba [deaktyvuoti]“,

– Direktyvoje 2008/51, „siek[iant] užtikrinti, kad [deaktyvuoti] šaunamieji ginklai būtų galutinai nebenaudotini, [Komisija įpareigota] nustat[yti] bendras [deaktyvavimo] standartų ir technologijų gaires“. Dėl to buvo priimtas Įgyvendinimo reglamentas 2015/2403 [10],

– vis dėlto deaktyvuoti ginklai į šaunamųjų ginklų apibrėžtį nebuvo įtraukti tol, kol nepriimta Direktyva (ES) 2017/853 [11], kurios taikymo sritis apėmė ir šiuos ginklus.

32. Nors Direktyva 2017/853 šioje byloje netaikoma *ratione temporis*, ji patvirtina teisėkūros tendenciją griežtinti konkrečias garantijas siekiant užtikrinti, kad deaktyvavus šaunamuosius ginklus jie būtų visiškai netinkami naudoti ir jų nebūtų galima vėl aktyvuoti [12].

B. Pirmasis prejudicinis klausimas

33. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar atsižvelgiant į tai, kad ši byla tarpvalstybinė, deaktyvacijos sertifikatą išdavęs tikrinantysis subjektas turi teisę jį išduoti, nors jis nėra įtrauktas į Komisijos pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalį paskelbtą sąrašą [13] ir yra ribotos atsakomybės bendrovė.

34. Taigi prejudicinis klausimas, susijęs su deaktyvuotų ginklų judėjimo formalumais, apima du taikomo reguliavimo aspektus:

– pirma, klausimą, ar pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 dalį privatinės teisės reglamentuojamam subjektui draudžiama būti tikrinančiuoju subjektu,

– antra, klausimą, ar kiekvienos valstybės narės paskirtus tikrinančiuosius subjektus reikia įtraukti į sąrašą, kurį Komisija turi paskelbti pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalį.

1. Privatinės teisės reglamentuojami subjektai kaip tikrinantieji subjektai

35. Pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 dalį, siejamą su Direktyvos 91/477 I priedo III dalies antra pastraipa, valstybės narės turi paskirti „kompetentingą instituciją“, kad ji tikrintų, ar šaunamasis ginklas deaktyvuotas laikantis I priede pateiktų techninių specifikacijų.

36. Tos nuostatos pabaigoje priduriama, kad „kompetentinga institucija“ taip pat vadinama „tikrinančiuoju subjektu“. Kadangi šios dvi sąvokos paprastai vartojamos kaip sinonimai, kyla tam tikrų aiškinimo problemų, kurias iš karto nurodysiu.

[10] Vykdyti šias pareigas reikėjo dėl tarptautinio Sąjungos įsipareigojimo, nes Sąjunga yra prisijungusi prie Protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, sudaryto Tarybos sprendimu 2014/164/ES (OL L 89, 2014, p. 7).

[11] 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (OL L 137, 2017, p. 22).

[12] „Suinteresuotieji subjektai, su kuriais Komisija konsultavosi, mano, kad pakartotinis deaktyvuotų šaunamųjų ginklų aktyvavimas yra svarbus nusikaltėlių apsirūpinimo ginklais būdas ir kad visų pirma reikia suderinti kovos su tokia praktika taisykles“ (Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės dėl pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (COM(2015) 750 *final* – 2015/0269 (COD)) 2.7 punktas).

[13] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad rengiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą Komisijos interneto svetainėje sąrašo nebuvo (šio teismo nutarties 23 punktas). Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas (DG HOME) per kontaktinį centrą „Europe Direct“ šį teismą informavo, kad sąrašas yra peržiūrimas ir kad atnaujinta versija bus pateikta 2021 m. pabaigoje.

37. Iš šalių pastabų matyti, kad jų nuomonės dėl tikrinančiųjų subjektų pobūdžio yra priešingos:

– Suomijos vyriausybė ir jos policijos tarnybos siūlo laikytis griežto požiūrio, pagal kurį tikrinimo funkcijas gali vykdyti tik *viešosios* įstaigos,

– Komisija ir A teigia priešingai: nėra kliūčių užduotį tikrinti ir sertifikuoti šaunamųjų ginklų deaktyvaciją pavesti *privačiai* bendrovei.

38. Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „institucija“ iš esmės reiškia, kad tikrinimo funkciją atliekantis subjektas yra „viešasis“. „Institucijai“ iš esmės būdinga tai, kad ji dalyvauja vykdant viešosios valdžios *imperium* funkcijas [14].

39. Šis požiūris įtvirtintas Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 konstatuojamojoje dalyje: valstybės narės turi „priimti nuostatas, kad kompetentingos institucijos tikrintų deaktyvacijos priemones“.

40. Sisteminiu požiūriu Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 2 ir 3 straipsniuose taip pat išskiriama:

– šaunamųjų ginklų *deaktyvacija*, kurią, kaip materialinį veiksmą, gali atlikti ir viešieji, ir privatūs subjektai,

– *tikrinimas*, ar ginklai buvo tinkamai deaktyvuoti; šią funkciją turi atlikti tik „kompetentinga institucija“. Reglamentuojant tikrinimą neminimi privatūs subjektai ir atrodo, kad dėl to, priešingai nei materialinių deaktyvacijos veiksmų atveju, galima teigti, jog tikrinimą gali atlikti tik viešieji subjektai.

41. Vėlesniuose teisės aktuose, kuriais iš dalies pakeisti nagrinėjamu atveju taikomi teisės aktai, pateiktos panašios nuostatos. Įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/337 [15] Reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 dalis išdėstyta nauja redakcija ir nurodyta, kad „[v]alstybės narės paskiria kompetentingą valdžios instituciją, kad ji tikrintų, ar šaunamasis ginklas deaktyvuojamas laikantis I priede pateiktų techninių specifikacijų <…>“.

42. Taigi siekta sukurti *viešąją* kontrolės sistemą šaunamųjų ginklų deaktyvacijai tikrinti ir ši funkcija patikėta valstybės *institucijoms*.

[14] Dėl įprasto *iure gestionis* ir *iure imperii* atliktų veiksmų atskyrimo žr. 2020 m. gegužės 7 d. Sprendimą *Rina* (C-641/18, EU:C:2020:349), susijusį su reglamento „Briuselis I“ (2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42)) 1 straipsnio 1 dalimi.

[15] 2018 m. kovo 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2403, kuriuo nustatomos bendrosios deaktyvacijos standartų ir metodų gairės siekiant užtikrinti, kad deaktyvuoti šaunamieji ginklai būtų visiškai netinkami naudoti (OL L 65, 2018, p. 1). Jame nustatyta, kad „Įgyvendinimo reglamente (ES) 2015/2403 išdėstytos šaunamųjų ginklų deaktyvavimo taisyklės turėtų atspindėti naująsias Direktyva (ES) 2017/853 nustatytas deaktyvavimo taisykles ir derėti su jomis“ (5 konstatuojamoji dalis). Per teismo posėdį buvo pabrėžta, kad iš dalies keičiant 3 straipsnio 1 dalį kai kuriose Įgyvendinimo reglamento 2018/337 kalbinėse versijose prie daiktavardžio „institucija“ nepridėtas būdvardis „viešoji“.

43. Vis dėlto Sąjungos teisės aktuose nenustatyta, kad valstybės narės būtinai turi įsteigti tikrinimo funkciją galinčias atlikti technines tarnybas, kaip savo administracinių struktūrų dalį. Pabandysiu paaiškinti, kodėl manau, kad valstybės narės šią užduotį gali pavesti subjektams (nesvarbu, ar jie vadinami taip, ar vartojant kitus sinonimus) [16], kurių statusas reglamentuojamas privatinės teisės, jeigu laikomasi tam tikrų garantijų.

44. Nė viename šios srities Sąjungos referenciniame teisės akte nenustatyta, kaip konkrečiai valdžios institucijos turi užtikrinti, kad būtų laikomasi Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 I priede numatytų taisyklių. Valstybės narės turi nustatyti, kurios institucijos atliks tikrinimą ir kaip jį atliks.

45. Jeigu Sąjungos teisėje nenumatyta kitaip, valstybės narės išsaugo galimybę pačios spręsti organizacinius klausimus. Apskritai joms nėra jokių kliūčių pavesti privatiems subjektams atlikti viešąsias funkcijas, taip pat ir tuo atveju, kai šios funkcijos numatytos Sąjungos teisės normose, kuriose toks pavedimas nedraudžiamas [17].

46. Taip pat valstybės narės gali leisti valdžios institucijoms suteikti tam tikrus įgaliojimus privatiems subjektams [18] arba sukurti bendradarbiavimo su privačiojo sektoriaus įmonėmis mechanizmus, kad taikant tinkamą kontrolę šioms įmonėms būtų patikėta įgyvendinti tuos įgaliojimus [19].

47. Manau, kad pagal Įgyvendinimo reglamentą 2015/2403 galima taikyti tuos pačius metodus. Vienintelis organizacinio savarankiškumo apribojimas yra tas, kad valstybės narės neturi *atsisakyti* modelio, pagal kurį galutinė atsakomybė už šaunamųjų ginklų deaktyvacijos patikrinimo procesą tenka valdžios institucijai.

48. Kitaip tariant, kiek tai susiję su tikrinančiaisiais subjektais, pavesti tokią viešojo intereso užduotį privačiai bendrovei galima, jeigu sąlygos, kuriomis ta užduotis pavedama, neiškraipo Direktyvoje 91/477 ir Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 įtvirtintos viešosios teisės sistemos.

49. Taigi manau, kad privatūs subjektai gali tikrinti ginklų deaktyvaciją, jeigu juos įgalioja ir veiksmingai kontroliuoja *tikra* valdžios institucija. Ši institucija turi kompetenciją prižiūrėti, kaip atlikta deaktyvacija, tačiau gali įgalioti tai vykdyti privačius subjektus.

[16] Įvairiose kalbinėse versijose vartojamas ir žodis „įstaiga“ („organisme“ prancūzų kalba, „organismo“ italų kalba), ir žodis „subjektas“ („entidad“ ispanų kalba, „entity“ anglų kalba, „entidade“ portugalų kalba, „entitatea“ rumunų kalba, „entiteit“ nyderlandų kalba). Versijoje vokiečių kalba vartojamas terminas „Behörde“.

[17] Teisingumo Teismas, nagrinėdamas tokią bendrą sritį, kaip tiesiogiai veikiančių direktyvos nuostatų teisės sistema, pripažino, kad šiomis nuostatomis galima remtis „prieš subjektus ar organizacijas, net jeigu jų veiklą reglamentuoja privatinė teisė, kuriems valstybė narė patikėjo viešojo pobūdžio uždavinio įgyvendinimą ir kurie šiuo tikslu turi specialius įgaliojimus, viršijančius suteikiamus pagal privačių asmenų tarpusavio santykiams taikomas teisės normas“ (2017 m. spalio 10 d. Sprendimo *Farrell* (C-413/15, EU:C:2017:745) 35 punktas).

[18] Įgaliojimų suteikimas automatiškai nereiškia, kad atitinkama veikla įgyvendinama „vykdant viešosios valdžios“ funkcijas. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje šiuo klausimu nurodyta, kad pagalbinės ir parengiamosios funkcijos nelaikomos tiesioginiu ir konkrečiu dalyvavimu vykdant viešosios valdžios funkcijas, kaip tai suprantama pagal SESV 51 straipsnio 1 dalį, ir šios nuostatos taikymo sritis turi apsiriboti tuo, kas griežtai būtina. Vertinant kitu aspektu, 2020 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Rina* (C-641/18, EU:C:2020:349) 39 punkte nurodyta, jog „vien tai, kad tam tikri įgaliojimai suteikiami viešosios valdžios aktu, nereiškia, kad šiais įgaliojimais naudojamasi *iure imperii*“.

[19] Sąjungos teisės aktuose privatiems subjektams aiškiai leidžiama dalyvauti tam tikruose sektoriuose atliekant viešąsias užduotis. Pavyzdžiui, žr. 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/45/ES dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų periodinės techninės apžiūros, kuria panaikinama Direktyva 2009/40/EB (OL L 127, 2014, p. 51), 4 straipsnio 2 dalį: „Techninę apžiūrą atlieka valstybė narė, kurioje užregistruota transporto priemonė, valstybinė įstaiga, kuriai ta valstybė patikėjo šią užduotį, arba tos valstybės narės paskirtos ir prižiūrimos įstaigos ar įmonės, *įskaitant įgaliotas privačiąsias įstaigas*“. Kursyvu išskirta mano.

50. 2022 m. balandžio 22 d. Austrijos vyriausybė, atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus, nurodė, kad pagal nacionalinę teisę Vidaus reikalų ministerija ir Gynybos ministerija gali įgalioti tam tikrus specialistus tikrinti, ar ginklai buvo deaktyvuoti. Šis patikrinimas reiškia, kad vadovaujant toms ministerijoms įgaliotas privatus subjektas vykdo viešosios valdžios užduotį [20].

51. Per teismo posėdį ir Suomijos institucijos, ir Komisija kritiškai vertino Austrijos modelį; jos atkreipė dėmesį į pripažintų privačių tikrinančiųjų subjektų skaičių (16) [21] ir į tai, kad Komisijai pateiktame sąraše, kuriame nurodyta tik Vidaus reikalų ministerija, nėra duomenų apie juos.

52. Kad ir koks būtų šio modelio vertinimas (per teismo posėdį Komisija pažymėjo, kad svarsto [22], ar imtis dėl jo kokių nors priemonių), pirmasis prejudicinis klausimas suformuluotas abstrakčiai, todėl Teisingumo Teismas neturi atlikti jokio konkrečioje valstybėje narėje nustatytos sistemos vertinimo.

2. Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalyje numatytas sąrašas

53. Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „Komisija savo interneto svetainėje skelbia valstybių narių paskirtų tikrinančiųjų subjektų sąrašą <…>“.

54. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori žinoti, ar įtraukimas į šį sąrašą yra būtina sąlyga, kad tikrinantieji subjektai būtų tokiais laikomi, ar visiškai neturi lemiamos reikšmės ir jo funkcija yra tik informacinė.

55. Manau, kad remiantis Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 1 ir 3 dalimis galima patvirtinti antrąjį variantą: valstybės narės turi kompetenciją paskirti tikrinančiuosius subjektus, o sąraše yra (arba turėtų būti) nurodyti tų valstybių jau paskirti subjektai, tačiau tik kaip deklaratyvi, o ne esminė informacija [23].

56. Kaip savo rašytinėse pastabose pabrėžia Komisija, nei Direktyvos 91/477 I priedo III dalyje, nei Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalyje Komisijai nesuteikta kompetencijos nuspręsti, kas yra „tikrinantieji subjektai“. Juose taip pat nereikalaujama, kad tokie subjektai būtų tik tie, kurie įtraukti į Komisijos interneto svetainėje skelbiamą sąrašą, kiekvienai valstybei narei juos paskyrus [24].

57. Iš tiesų tarpvalstybinės situacijos atveju dėl teisinio saugumo tikrinantieji subjektai turėtų būti nustatomi remiantis sistema, dėl kurios viešumo būtų galima tiksliai žinoti, kuriuos tikrinančiuosius subjektus yra pripažinusi kiekviena valstybė narė.

[20] Austrijos vyriausybė teigia, kad įgaliotas specialistas veikia kaip įgaliojimus suteikusios valdžios institucijos įstaiga (jos atsakymo 17 punktas). Ši institucija yra atsakinga už specialisto atliekamų viešojo intereso užduočių vykdymą. Austrijos konstitucinėje jurisprudencijoje reikalaujama, kad įgaliojimų suteikimui būtų taikomos griežtos sąlygos ir kad būtų užtikrinti įgaliojimai duoti nurodymus ir vykdyti priežiūrą ar kontrolę, suteikti administracinei institucijai (šiuo atveju – Gynybos ministerijai ir Vidaus reikalų ministerijai, kurios vykdo įgaliojimą vadovauti ir gali duoti nurodymus tikrinantiesiems subjektams).

[21] Remiantis Komisijos pateikta informacija, jokia kita valstybė narė šio modelio netaiko.

[22] Atrodo, kad visų pirma Komisijai susirūpinimą kelia privačių tikrinančiųjų subjektų skaičius ir *reali* galimybė, kaip jie gali būti kontroliuojami valdžios institucijos.

[23] Iš tiesų įtraukimas į sąrašą siaurąja prasme nepriklauso nuo to, ar kiekvienos valstybės narės veiksmai atitinka Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 turinį. Argumentai, kuriuos pateikiau išvados byloje *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:782) 64–66 punktuose, regis, pagal analogiją taikytini ir šioje byloje. Tada buvo nagrinėjamas pranešimas Tarybos Generaliniam sekretoriatui apie tai, kurios institucijos pagal valstybės narės nacionalinę teisę yra kompetentingos išduoti ar vykdyti Europos arešto orderius.

[24] Komisijos rašytinių pastabų, patvirtintų per teismo posėdį, 26 punktas.

58. Žinoma, Direktyvos 2008/51 1 konstatuojamojoje dalyje nurodytai „tam tikrai judėjimo laisvei“ užtikrinti labiausiai tinka mechanizmas, pagal kurį mažinamos valstybių narių prekybai kylančios kliūtys. Paskirties šalies, į kurią pristatomas deaktyvuotas ginklas, institucijoms lengviau atlikti vertinimą, jei deaktyvaciją kilmės šalyje patikrino ir patvirtino subjektas, kurio pobūdis nėra ginčijamas, nes jis įtrauktas į sąrašą.

59. Vis dėlto vertinant šiuos argumentus negalima neatsižvelgti į tai, kas aišku iš teisės normos formuluotės ir jos konteksto: įtraukimas į Įgyvendinimo
reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalyje numatytą sąrašą nėra tinkama sąlyga siekiant gauti tikrinančiojo subjekto *statusą*.

60. Šis *statusas* įgyjamas ne dėl įtraukimo į sąrašą, o dėl atitinkamos valstybės narės leidimo. Paskirti kompetentingus subjektus, kurie tikrintų ir patvirtintų šaunamųjų ginklų deaktyvaciją, gali tik valstybė narė, o Komisijos vaidmuo skelbiant sąrašą yra vien pagalbinis.

61. Kartoju, valstybei narei suteikus tokį leidimą sąrašas yra pageidautina, bet ne vienintelė priemonė patvirtinti, kad deaktyvacijos sertifikatą išdavė įgaliotas tikrinantysis subjektas.

62. Remiantis šia prielaida, ginklų importuotojui, kuris nėra įtrauktas į sąrašą, nekyla jokių kliūčių pateikti deaktyvacijos sertifikatą ir kitomis teisiškai galiojančiomis priemonėmis įrodyti, kad jį išdavęs tikrinantysis subjektas teisėtai turi tokį statusą (t. y. kad valstybė narė jį paskyrė tokiu subjektu).

63. Tai, kas išdėstyta, neturėtų būti suprantama kaip Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto sąrašo vertės *sumenkinimas*. Ši nuostata, kaip ir kitos reglamento nuostatos, neturėtų likti neveiksmingos. Iš anksto tiksliai žinant kiekvienos valstybės narės tikrinančiuosius subjektus, padidėja visos sistemos patikimumas.

64. Be to, Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 8 straipsnyje valstybėms narėms nustatyta pareiga lojaliai bendradarbiauti su Komisija ir pranešti jai apie „priimtas bet kokias šio reglamento taikymo srities priemones“. Tokios priemonės apima 3 straipsnio 3 dalyje numatytos „išsami[os] informacij[os] apie tikrinantįjį subjektą ir jo simbolį, taip pat kontaktin[ės] informacij[os]“ pateikimą.

65. Nepateikus informacijos, ne tik kyla papildomų sunkumų įrodinėjant, kad deaktyvacijos sertifikatą išdavė tikrinantysis subjektas, bet ir pažeidžiama teisinė valstybės narės pareiga. Komisija turi imtis reikiamų veiksmų, kad užkirstų kelią šios pareigos nevykdymui.

C. Antrasis prejudicinis klausimas

66. Antruoju prejudiciniu klausimu nacionalinis teismas siekia išsiaiškinti:

– ar „apie valstybės narės paskirtą tikrinantįjį subjektą <…> gali būti pateikiamas kitas, iš nacionalinės institucijos gautas įrodymas“,

– ar tokiu atveju to tikrinančiojo subjekto išduotas deaktyvacijos sertifikatas „turi“ būti pripažįstamas kitoje valstybėje narėje pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 7 straipsnio 2 dalį.

1. Įrodymas apie tikrinantįjį subjektą

67. Atsižvelgiant į tai, kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas suformulavo antrojo prejudicinio klausimo pirmą dalį, pažymėtina, kad ši dalis iš esmės sutampa su pirmuoju prejudiciniu klausimu.

68. Jeigu, kaip nurodžiau, tikrinančiojo subjekto įtraukimas į Komisijos sąrašą nėra esminė sąlyga tokiam *statusui* įgyti, manau, kad logiška leisti pateikti kitų įrodymų, jog subjektą paskyrė valstybė narė.

69. Laikausi nuomonės, kad nėra jokių kliūčių šią faktinę aplinkybę nustatyti remiantis oficialiais kilmės valstybės institucijų išduotais dokumentais, net jei dėl vienokių ar kitokių priežasčių paskyrimas nenurodytas Komisijos paskelbtame sąraše.

2. Deaktyvacijos sertifikato pripažinimas

70. Antra to paties prejudicinio klausimo dalis yra susijusi su valstybės narės *pareiga* pripažinti kitos valstybės narės tikrinančiojo subjekto išduotą deaktyvacijos sertifikatą.

71. Paprastai deaktyvuoti šaunamieji ginklai gali būti įvežti į kitą valstybę tik jeigu jie pažymėti bendru unikaliu žymeniu ir prie jų pridėtas deaktyvacijos sertifikatas.

72. Pagal Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 7 straipsnio 2 dalį „valstybės narės pripažįsta kitoje valstybėje narėje išduotą deaktyvacijos sertifikatą, jeigu jis atitinka šiame reglamente nustatytus reikalavimus“ [25].

73. Be abejo, minėtas straipsnis suformuluotas kaip privaloma nuostata: „valstybės narės *pripažįsta* <…>“ (kursyvu išskirta mano). Vis dėlto ši nuostata iš karto patikslinama numatant sąlygą, kad sertifikatai turi atitikti „šiame reglamente nustatytus reikalavimus“.

74. Taigi sertifikatas valstybėje narėje, išskyrus išduodančiąją valstybę, nepripažįstamas nei automatiškai, nei besąlygiškai. Priešingai, jis pripažįstamas tik tuo atveju, jei atitinka Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 nustatytus reikalavimus, kurie gali būti tiek formalieji, tiek materialiniai:

– formalieji reikalavimai susiję su naudojamo pavyzdžio forma (reglamento III priede numatytas deaktyvacijos sertifikatas) ir sertifikatą išdavusio tikrinančiojo subjekto kompetencija. Sertifikatas pateikiamas priimančiosios valstybės kompetentingai institucijai, kad ši galėtų įsitikinti, jog jį išdavė kilmės valstybės paskirtas tikrinantysis subjektas,

– materialiniai reikalavimai yra susiję su deaktyvavimo veiksmais, kurie turi atitikti reglamento I priede nustatytas technines specifikacijas. Vis dėlto paskirties valstybės institucijoms tikrinant, ar kilmės valstybėje buvo laikomasi šių specifikacijų, kyla tam tikrų problemų. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimuose materialiniai reikalavimai neminimi [26], manau, kad tikslinga jais remtis siekiant tinkamai apibrėžti su šia byla susijusius principus ir interesus.

[25] Teismo posėdyje visi dalyviai sutiko, kad šiame straipsnyje yra nustatyta sertifikatų tarpusavio pripažinimo sistema, pagrįsta abipusiu valstybių narių pasitikėjimu.

[26] Kaip jau minėjau (13 išnaša), teismas *a quo* pabrėžia, kad Helsinkio policija nustatė, jog ginklų deaktyvacija turėjo didelių trūkumų.

75. Iš pirmo žvilgsnio būtų galima manyti, kad Sąjungos vidaus prekyba deaktyvuotais šaunamaisiais ginklais vykdoma pagal *įprastą* tarpusavio pripažinimo schemą, taikomą panašiems dokumentams, susijusiems su prekių judėjimu ir paslaugų teikimu.

76. Vis dėlto laikausi nuomonės, kad šį sulyginimą reikia patikslinti.

77. Pirma, Direktyvoje 2008/51 pabrėžiama, kad joje nustatyta „įsipareigojimo užtikrinti *tam tikrą* kai kurių šaunamųjų ginklų judėjimo laisvę [Sąjungos] vidaus rinkoje ir būtinybės *riboti* šią laisvę tam tikromis <…> saugumo garantijomis pusiausvyra“ [27].

78. Pradinės redakcijos Direktyvos 91/477 12 straipsnio 3 dalyje jau buvo nurodyta, kad šaunamųjų ginklų judėjimo laisvės apribojimai nustatyti sąmoningai ir kad „[p]agal susitarimus dėl nacionalinių dokumentų abipusio pripažinimo dvi arba keletas valstybių narių gali numatyti lankstesnes nei šiame straipsnyje nustatytosios taisykles [dėl] judėjimo su šaunamaisiais ginklais jų teritorijoje“.

79. Antra, šaunamųjų ginklų, dėl kurių „nustat[ytas] minimal[us] suderint[as] pagrind[as]“ [28], judėjimą Sąjungoje reglamentuojančios taisyklės skiriasi nuo kitų visiškai suderintų taisyklių, taikomų tarpvalstybiniam prekių, dėl kurių judėjimo gali kilti tam tikros rizikos, vežimui.

80. Pastaraisiais atvejais svarbiausias yra laisvo judėjimo principas, pagal kurį valstybėms narėms neleidžiama drausti, riboti ar trukdyti pateikti rinkai arba pradėti naudoti savo teritorijoje gaminius, atitinkančius tam tikros taisyklės nuostatas.

81. Net ir taikant visiškai suderintą sistemą nacionalinėms institucijoms suteikiami tam tikri *a posteriori* kontrolės įgaliojimai, kad būtų galima nustatyti sistemos sutrikimus ar pažeidimus. Šiuo tikslu parengtos kelios apsaugos sąlygos, kurias taikant siekiama išvengti sutrikimų arba juos ištaisyti Sąjungos lygmeniu, pradėjus procedūrą, kurioje dalyvauja Komisija ir visos valstybės narės [29].

82. Taigi, nors Direktyvoje 91/477, iš dalies pakeistoje Direktyva 2008/51, ir Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 šie kontrolės įgaliojimai, susiję su deaktyvuotais ginklais, valstybėms narėms konkrečiai nesuteikiami, tai paaiškinama tuo, kad jie nėra būtini konkrečiai atsižvelgiant į apribojimus, kurie taikomi *įprastam* šių ginklų judėjimui.

83. Perduodant ginklus iš vienos valstybės narės į kitą, priimančiosios valstybės institucija, *prieš* galutinai įsileisdama ginklus į savo teritoriją, atlieka visapusišką jų kontrolę. Tokie įgaliojimai suteikti Direktyvoje 91/477.

[27] Direktyvos 2008/51 1 konstatuojamoji dalis. Kursyvu išskirta mano.

[28] 2019 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Čekijos Respublika / Parlamentas ir Taryba* (C-482/17, EU:C:2019:1035) 47 punktas.

[29] Išvadoje, pateiktoje byloje *Fédération des entreprises de la beauté* (C-4/21, EU:C:2022:221), nagrinėjau apsaugos sąlygų taikymą pagal 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių (OL L 342, 2009, p. 59), kuriuo siekiama visiškai suderinti ES taisykles šiame sektoriuje. Nors pagal šį reglamentą valstybės narės negali neleisti, uždrausti ar riboti reglamento reikalavimus atitinkančių kosmetikos gaminių pateikimą rinkai, jos gali laikinai taikyti tas sąlygas, užtikrindamos šių gaminių vidaus rinkos vientisumą, o galutinį sprendimą turi priimti Komisija.

84. Iš tiesų, kaip nustatyta Direktyvos 91/477 14 straipsnio pirmoje įtraukoje, „[v]alstybės narės priima reikiamas nuostatas, draudžiančias perduoti į jų teritoriją <…> šaunamąjį ginklą, išskyrus 11 ir 12 straipsniuose numatytus atvejus ir jei yra laikomasi šiuose straipsniuose nustatytų reikalavimų“ [30].

85. Šiuose dviejuose straipsniuose reglamentuojamas įvairių rūšių šaunamųjų ginklų judėjimas Sąjungoje, kuriam taikoma sudėtinga procedūra (11 straipsnis) [31] arba kuriam reikalingas tų valstybių narių leidimas tuo atveju, kai ginklas laikomas keliaujant per dvi ar daugiau valstybių narių (12 straipsnis).

86. Kaip buvo pabrėžta per teismo posėdį, deaktyvuotų šaunamųjų ginklų perdavimo Sąjungoje formalumai apima šaunamųjų ginklų ir jų deaktyvacijos sertifikatų pateikimą priimančiosios valstybės institucijoms, kurios bet kuriuo atveju turi patikrinti ginklus ir sertifikatus, kad įvertintų, ar jie atitinka vienas kitą ir ar laikomasi privalomų reikalavimų [32].

87. Vis dėlto per šį deklaravimo ir pateikimo procesą (jis nėra nesuderinamas su *santykine* šaunamųjų ginklų judėjimo laisve, apribota atsižvelgiant į akivaizdų šių ginklų pavojingumą) priimančiosios valstybės institucijos negali *neatsižvelgti* į tai, kad pateikti sertifikatai neatitinka Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 nustatytų reikalavimų, ir tai matyti iš pirmo žvilgsnio.

88. Tokiais atvejais, kai tos institucijos turi svarių priežasčių įtarti, kad kilmės valstybės tikrinančiojo subjekto išduoti sertifikatai neatitinka minėtų reikalavimų, jos gali atlikti reikiamas patikras (taip pat pateikti pagalbos prašymą pagal Įgyvendinimo
reglamento 2015/2403 4 straipsnį) ir, jei reikia, neatsižvelgti į tuos sertifikatus, jei nustatyti trūkumai yra dideli [33].

89. Būtų galima manyti, kad deaktyvuotiems ginklams, kurie nepatenka į šaunamųjų ginklų sąvoką, šios perdavimo iš vienos valstybės narės į kitą procedūros netaikomos. Vis dėlto taip nemanau dėl kelių priežasčių:

– bet kurį ginklą sudaro tam tikros „svarbios sudedamosios dalys“. Deaktyvacijos tikslas būtent yra užtikrinti, kad „visos šaunamojo ginklo svarbios sudedamosios dalys [būtų] galutinai pakeistos taip, kad neįmanoma jų panaudoti ir išimti, pakeisti kitomis ar pakeisti jų savybes“ [34],

– kai kurios iš šių svarbių sudedamųjų dalių pačios yra šaunamieji ginklai, kaip apibrėžta Direktyvos 91/477 1 straipsnio 1b dalyje, kurios dėstomojoje dalyje pateikta nuostata iš pradžių jau buvo numatyta I priedo II dalies b punkte,

[30] Direktyvos 91/477 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „turint ginklą patekti iš vienos valstybės narės į kitą iš esmės turėtų būti uždrausta“.

[31] Jeigu valstybė narė, kurioje ginklai yra iki jų išsiuntimo, šaunamuosius ginklus leidžia perduoti, ji išduoda leidimą, kuriame įrašo visus 11 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytus duomenis. Šis leidimas turi būti laikomas su šaunamuoju ginklu tol, kol ginklas pasiekia savo paskirties vietą; jis pateikiamas kiekvieną kartą, kai to pareikalauja valstybių narių institucijos.

[32] *A fortiori* priimančiosios institucijos gali patikrinti, ar deaktyvuoti ginklai atitinka Reglamento 2015/2403 6 straipsnyje nustatytas „papildomas priemones“, kurios yra platesnio masto nei šio reglamento I priede numatytos techninės specifikacijos. Per teismo posėdį buvo nurodyta, kad nei Austrijos Respublika, nei Suomija nėra nustačiusios tokių priemonių.

[33] Žinoma, tokį patį sprendimą jos galėtų priimti ir tuo atveju, jei deaktyvacijos sertifikatai būtų gauti arba jais būtų remtasi sukčiaujant. Tai pripažįstama 2018 m. vasario 6 d. Teisingumo Teismo sprendime *Altun ir kt.* (C-359/16, EU:C:2018:63) ir 2020 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendime *CRPNPAC ir Vueling Airlines* (C-370/17 ir C-3718, EU:C:2020:260), susijusiuose su E 101 formos pažymų išdavimu siekiant Sąjungoje judantiems darbuotojams taikyti socialinės apsaugos sistemas, jeigu prieš tai buvo vykdyta procedūra, kurią baigus administracinė komisija, derinanti nesutariančių institucijų požiūrius, ėmėsi veiksmų. Kadangi Įgyvendinimo reglamente 2015/2403 tokie taikinimo mechanizmai, taikomi ginklų deaktyvacijos sertifikatų atveju, nenumatyti, galimo sukčiavimo vertinimą gali atlikti priimančiosios valstybės institucijos.

[34] Direktyvos 91/477 I priedo III dalies a punktas.

– šiomis aplinkybėmis vargu ar galima abejoti, kad kompetentinga priimančiosios valstybės institucija neturėjo įgaliojimų patikrinti deaktyvuotų ginklų, kaip turinčių „svarbių šaunamųjų ginklų sudedamųjų dalių“ (jų neutralizavimą ji taip pat turi konstatuoti), ir priskirti tuos ginklus prie atitinkamos kategorijos.

90. Taigi priimančiojoje valstybėje jos institucijoms patvirtinus, kad deaktyvuotų ginklų patikros sertifikatas atitinka formaliuosius ir materialinius reikalavimus, panaikinama rizika ir galima užtikrinti visuomenės saugumą: ginklai nebepatenka į jos teritoriją kaip deaktyvuoti ginklai, kol nepatvirtinama, kad jie iš tikrųjų yra deaktyvuoti.

V. Išvada

91. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui pateikti *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas, Suomija) tokį atsakymą:

1. 1991 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės 3 straipsnis ir 2015 m. gruodžio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2403, kuriuo nustatomos bendrosios deaktyvacijos standartų ir metodų gairės siekiant užtikrinti, kad deaktyvuoti šaunamieji ginklai būtų visiškai netinkami naudoti, 3 straipsnis turi būti aiškinami taip:

   – pagal juos nedraudžiama valstybei narei paskirti privačios teisės reglamentuojamą bendrovę, kurią prižiūri ir kuriai vadovauja valdžios institucija, siekiant patikrinti, ar šaunamasis ginklas deaktyvuotas pagal minėto reglamento I priede nustatytas technines specifikacijas,

   – įtraukimas į valstybių narių paskirtų tikrinančiųjų subjektų sąrašą, skelbiamą Komisijos interneto svetainėje, nėra esminis reikalavimas siekiant įrodyti tokį paskyrimą – jį galima įrodyti bet kokiomis teisėtomis priemonėmis.

2. Įgyvendinimo reglamento 2015/2403 7 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės, į kurią ketinama perduoti deaktyvuotus ginklus, institucijos gali patikrinti, ar kitos valstybės narės tikrinančiųjų subjektų išduoti deaktyvacijos sertifikatai atitinka tame reglamente nustatytus formaliuosius ir materialinius reikalavimus, jeigu tam turi svarių priežasčių.